

אבות תקנום

תמצית סוגיות ה"דף היומי"

מתוך "דרך ישרה" מסכת כתובות

דפים לד - מ, פרשת ויקהל - פקודי תשע"ה

דרך ישרה תמצית הדף

דף לד

*דיני טביחה ובשבת.

א. גנב וטבח בשבת או לע"ז או שור הנסקל, הדין ומ"ט 1. ר"מ מחייב בתשלומי ארבעה וחמשה, להו"א דקסבר שיש על אותו מעשה מיתה ותשלומין, ודחי דאיירי בטובח ע"י אחר ומתחייב דאיכא ריבויא ממכירה או מיתורא דאו ותחת, ולרבה איירי אף בטובח ולעולם אין אדם מת ומשלם מלבד בקנס דחידוש הוא. 2. טעמייהו דרבנן כר"ש דקסבר שחיטה שאינה ראויה אינה שחיטה וסברי במעשה שבת כר"י הסנדלר ובמזיד אסור בהנאה מדאורייתא, או דרבנן מחייבי בשבת ופטרי בע"ז כשאומר שעובד בגמר שחיטה, ושור הנסקל אתי כרבי יעקב דקסבר שיכול להחזירו לבעלים וכר"ש הסובר דדבר הגורם לממון כממון.

ב. דיני גנב וטבח 1. שחט בשבת גדי גנוב חייב, ואם גם הגניבה היתה בשבת פטור כיון שאין טביחה כשאינן גניבה, וקמ"ל שבת שצריכה התראה. 2. גנב במחתרת פטור, וקמ"ל מחתרת דאיסור שעה. 3. טבח בשבת פרה שאולה למ"ד שהתחייב באונסיה משעת משיכה חייב, וי"א שבשעת השאילה מתחייב רק במזונות ובמשיכה מתחייב באונסים לכן פטור, ולפי"ז יתומין שהניח להם אביהם פרה שאולה ומתה המשאיל גובה מהקרקעות שהניח להם אביהם.

דף לה

*חיוב ממון ומיתה. *מת ומשלם ומתני.

א. העושה בשוגג מעשה אחד שמתחייב בעטיו ממון ומלקות לרבי יוחנן משלם ולר"ל פטור, ובממון ומיתה להו"א פליגי ולמסקנא לכו"ע פטורים. וטעמייהו 1. להו"א לרבי יוחנן חייב כיון שלא התרו ולר"ל פטור אף אם התרו, ודחי דילפינן מכה אדם ממכה בהמה שאין לחלק ופטרינן אף בשוגג ואינו מתכוון ודרך עליה וע"כ איירי בחול. 2. למסקנא לכו"ע בממון ומיתה פטור ופליגי במלקות וממון דרבי יוחנן מחייב כיון שלא הוקשו ור"ל פטור דהתורה ריבתה בפירוש בגז"ש רשע, או סמיכות מכה נפש בהמה לנתינת מום בעמיתו, ואתי באם אינו ענין להכאה שאין בה שו"פ ובו זמנית הזיקו.

ב. לרבה דקסבר שמת ומשלם כיון דהוי חידוש בקנס, מתניי כמאן אתיא 1. אם כר"מ א"כ אף בבתו עליו לקנוס, ולולי דברי רבה מתניי כר"מ. 2. ר"נ בן הקנה, פוטר אף באחותו דהויא כרת, והתנא

שחולק עליו ומחייב תשלומין במקום כרת זהו ר"מ דקסבר לוקה ומשלם, או רבי יצחק דקסבר חייבי כריתות לא לוקין ולית ליה גז"ש דאסון. 3. ר' יצחק דקסבר אין חייבי כריתות לוקים, קשיא דמזורת לוקה ואיכא קנס. 4. כר"ל במלקות וממון, קשיא דאמרינן שמשלם. 5. ע"כ רבה ס"ל כרבי יוחנן שמשלם ואינו לוקה ואירי שלא התרו.

ג דף לו

*אין קנס ופיתוי. *טענת בתולים. *ליכא קנסא.

א. למי אין תשלומי קנס ופיתוי 1. עריות, וזהו לל"ק חייבי מיתות בית דין ולל"ב אף חייבי כריתות. 2. שניות, וזהו לל"ק חייבי כריתות וכשמעון התימני דקסבר יש קנס לחייבי לאוין, ולל"ב לחייבי לאוין וכר"ש בן מנסיא. 3. ממאנת, אבל לקטנה יש כרבנן, או דהיינו קטנה ואתיא כר"מ. 4. איילונית דינה כקטנה. 5. יצא עליה שם רע בילדותה אין לה, ומהא שמעינן שא"א להגבות בשטרא ריעא וזהו להו"א שיצא קול דזיפא ודחי שאינו פסול וכמו יצא שם מזנה בעיר שכשרה לכהונה, ולמסקנא ששנים אמרו דתבעה אותם וה"נ שבקשם שיזיף דאימר שלמד לזיף בעצמו.

ב. טענת בתולים 1. אין למוכת עץ. 2. לבוגרת אין טענת פתח פתוח אבל יש לה טענת דמים, ובלילה הראשון דמיה טהורין. 3. איכא פלוגתא בחרשת ושוטה, ולר"ג נאמנת ואף טענינן לה משום פתח פיך לאלם, וכן יש להן קנס. 4. סומא יש לה ולסומכוס אין לה כיון שנחבטת ואינה מראה לאמה.

ג. למי אין קנס 1. גיורת שבויה ושפחה מעל גיל שלש שנים, דהם בחזקת שנבעלו. 2. חייבי מיתות ב"ד, בתו בתו בתו בנו, בת אשתו בת בנה ובת בתה. 3. שבויה לרבי יהודה היא בקדושתה ורב דוסא קאמר שאוכלת בתרומה, ואמרינן להו"א שהם אמרו דבר אחד, ודחי דלמא רבי דוסא איירי בתרומה דרבנן, וטעמא דר"י משום שלא יהא חוטא נשכר בקנסא ובנישואיה.

ג דף לז

*שבויה בקדושתה. *שתי רשעיות והקושיות. *קרא כל חרם.

א. שבויה לרבי יהודה ה"ז בקדושתה, ומקשינן 1. לר"י הפודה שבויה לא ישאנה, ודחי תני ישאנה, או דקאמר לדבריהם דרבנן. 2. גיורת צריכה להמתין שלשה חדשים, ודחי דשבויה שומרת את עצמה. 3. שבויה צריכה להמתין שלשה חדשים, ודחי שראוה שנבעלה. וטעמא דר' יוסי דמותרת מיד להו"א דגיורת שבויה ושפחה משמשות במוך וקשיא מיוצאת בשן ועין, ולמסקנא משום שאשה מזנה מתהפכת כדי שלא תתעבר ולא חייש שלא תתהפך יפה.

ב. ילפינן דאין לחייב על שתי רשעיות שנאמר ולא יהיה אסון וכן כדי רשעתו, ומפרשינן למאי אתי 1. לרבנן למיתה וממון דהוי איבוד נשמה, וכן למלקות וממון דנענש רק חדא אף דלא חמיר. 2. לר"מ דקסבר לוקה ומשלם, חד למיתה וממון דהויא בגופו ובממונו, וחד למיתה ומלקות דתרתו בגופו וכמיתה אריכתא.

ג. אמרינן דאין מחייבים על שתי רשעיות, והקושיות מהפסוקים 1. לא תקחו כופר לנפש רוצח, זהו כדי לפטרו ממיתה. 2. לא תקחו כופר לנוס, זהו לפטרו מגלות. 3. לארץ לא יכופר כי אם בדם שופכו, אתי שאין פוטרינן את ההורג אם נמצא אחר עריפה. 4. ואתה תבער דם הנקי, לומר דיש להמית בסיף מהצואר.

ד. קרא כל חרם מן האדם לא יפדה למאי איצטריך 1. המעריך מי שיוצא ליהרג פטור. 2. לר"ח בן עקביא דקסבר שנערך קרא אתי שאין לתת כופר למיתות שניתנה שגתן לכפרה, ודחי שנלמד מלא תקחו כופר. 3. לדרך ירידה, ודחי דילפינן מתנא דבי חזקיה דאין לחלק. 4. לסימא את עינו

והרגו ממקום אחר, ודחי דאתי מקרא דלא תקחו עין ונפש תחת עין. 5. למסקנא הואיל וחדוש הוא בקנס הו"א דמשלם אף שנהרג.

ג דף לח- לט

*נערה שנתארסה ונתגרשה. *שינוי בנערה שנאנסה. *בין מפתה לאונס.

א. דין נערה שנתארסה ונתגרשה 1. לר"י הגלילי אין לה קנס, שנאמר אשר לא אורשה ומשמע אבל אם נתארסה אין לה קנס. 2. לר"ע דמתני' קנסה לעצמה, שנאמר אשר לא אורסה ומשמע ליה שאם התארסה הוי לעצמה. 3. לר"ע דברייתא קנסה לאביה כמו שזכאי בכסף קידושיה אם נתארסה ונתגרשה, וקרא אתי לגז"ש שהקנס הוא חמשים כסף, וכן קרינן אשר לא ארוסה דהו"א שיהא קנס בארוסה אפילו שנסקלת הואיל והוי חידוש.

ב. תשלומי אונס לאחר שאירע שינוי בנערה 1. בא עליה ומתה לאביו פטור, ולרבא מיבעיא: להו"א האם יש בגר בקבר והוי דבנה ודחי דלא יולדת בנערות, ולמסקנא בעי האם יש בגר בקבר ופקע האב, או האם מיתה עושה בגרות. 2. בא עליה ונתארסה נותן לאביה, כיון שעדין נשארה ברשותו לענין נדרים. 3. נישאת קנסה לעצמה, כיון דיצאה מרשות האב לגמרי.

ג. מה בין מפתה לאונס 1. יש בתרווייהו בושת פגם וקנס, ואונס מוסיף צער של חבטה ע"ג קרקע ופיסוק הרגלים משא"כ במפותה להו"א כיון שויתרה ולמסקנא כיון שצערה מועט. 2. האונס נותן מיד ומפתה נותן בושת ופגם מיד ותשלומין אם לא כנס. 3. אונס שותה בעציצו, ואם אסורה עליו לא אמרינן ביה עשה דוחה ל"ת כיון שאם תמאן בו ליכא עשה, אבל במפתה נאמר ימהרנה לו והיינו לרצונו. 4. בתרווייהו בין היא בין אביה יכולים לעכב, וילפינן מפותה ממאן ימאן, ואונס שנאמר ולו תהיה מדעתה. ואביה לאביו שלא יהא חוטא נשכר ולאידך אינו נשכר שהרי יש קנס, ולרבא ק"ז ממפותה ולאידך ליכא ק"ז כיון שהאונס אינו יכול לעכב משא"כ מפתה. 5. כתובה למפתה איכא ובאונס אם רצתה לצאת לת"ק אין לה עליו כתובה כיון שאינו יכול להוציאה ולר"י בר"י איכא כתובה מנה דאל"כ יצערה עד שתברח ממנו. 6. יתומה או נערה שנתארסו ונתגרשו, באונס חייב והמפתה פטור וכמ"ד בארוסה קנסה לעצמה.

ג דף מ

*השומא באונס. *שבח נערה לאביה. *מכר וקנס.

א. השומא באונס 1. בושת, לפי המביש והמתביש. 2. פגם לפי שווי שפחה בשוק דנפ"מ להו"א לשמשו ולמסקנא להשיאה לעבד שיש לרבו קורת רוח הימנו. 3. קנס שוה בכולן כיון שיש לו קצבה, ואין לומר דחמשים סלעים מהכל, להו"א מבעל בת מלכים או לאחר שלא כדרכה ודחי משלושים של עבד אומן ומוכה שחין, ולמסקנא ילפינן מקרא לאביו מתחת אשר עינה ולרבא משמע דהקנס הוא על הנאת שכיבה.

ב. אמרינן דבושת ופגם לאביה, ומייתי מנלן דכל שבח נעורי הבת לאביה 1. להו"א בנעוריה בית אביה, ודחי דאתי לנדרים וא"א למילף מאיסורא לממונא, ולכן איצטריך למילף מאמה שמעשי ידי הבת לאביה. 2. מקנסא א"א ללמוד לממונא. 3. למסקנא מסברא שהרי יכול למסרה למוכה שחין.

ג. למי יש מכר וקנס ומנין 1. לבוגרת אין מכר וקנס. 2. לנערה אין מכר, שהרי אף מי שכבר נמכרה יוצאת. 3. לקטנה יש מכר, וקנס לר"מ ליכא שנאמר ולו תהיה לאשה לשון הויה, ולרבנן איכא שנא' נער ומשמע אפילו קטנה, או מדכתיב גבי מוציא שם רע נערה מלא וזהו דווקא בגדולה שהרי קטנה אינה בת עונשין ש"מ דבכל מקום שנאמר נער חסר היינו קטנה.

שאלות לחזרה ושינון

דף לד	ד. שתי רשעיות (2)
א. הדין בגנב וטבח בשבת או לע"ז ומ"ט (2)	ג. הקושיות בחיוב שתי רשעיות (4)
ב. דיני גנב וטבח (3)	ד. למאי איצטריך קרא כל חרם מן האדם לא
דף לה	ה. יפדה (5)
א. העושה דבר שמתחייב עליו ממון ומיתה הדין ומ"ט (2)	דף לה- לט
ב. לרבה שיש בקנס מת ומשלם מתניי כמאן (5)	א. דין נערה שנתארסה ונתגרשה (3)
דף לו	ב. תשלומי אונס לאחר שאירע שנוי בנערה (3)
א. למי אין תשלומי קנס ופיתוי (5)	ג. מה בין מפתה לאונס (6)
ב. טענת בתולין (4)	דף מ
ג. למי אין קנס (3)	א. השומא באונס (3)
דף לז	ב. מנלן דכל שבח נעורי הבת לאביה (3)
א. לר"י שבויה בקדושתה והקושיות (3)	ג. למי יש מכר וקנס ומנין (3)
ב. מ"ט איצטריך תרי קראי שאין מחייבין על	

הושלמה סדרת "דרך ישרה" על כל הש"ס! יצאו לאור בס"ד מסכתות:

מכות שבועות	יבמות	ברכות עם מחודדין בפ"ה.
עבודה זרה הוריות	כתובות	שבת מהדורה חדשה.
מחודדין בפ"ה	נדרים	עירובין
זבחים	נזיר סוטה	פסחים
מנחות	גיטין	שקלים ר"ה
חולין	קידושין	יומא
בכורות עם הקדמות ומושגים	עם תורתך שעשועי, סימני הדף, ותוספתא	סוכה
ערכין-תמורה	בבא קמא	ביצה תענית
כריתות-מעילה	בבא מציעא	מגילה-פורים עם מדרש, תוספתא, ותמצית מחיר יין לרמ"א
נדה	בבא בתרא א-ב	מו"ק חגיגה
	סנהדרין א-ב עם "יש סדר לגמרא" ותמצית כל המסכתא.	

ניתן להשיג: בטל' 054-8479220, ת.ד. 5053 בני ברק, yesodot100@gmail.com מחיר: 5 ₪.

חיבורים נוספים מבית "דרך ישרה":

נשיח בחוקין 1270 מצוות לפי כל השיטות של מוני תרי"ג המצוות.	שירת ישראל - סוגיות מסכת ב"ק.	באהבת תשגה תמיד - שיחות באהבת תורה ודרכי זכירתה מהגאון רבי בונים שרייבר שליט"א.
בחקותין אשתעשע - על תרי"ג מצוות, לשיטת בה"ג ואזהרות ר"ש אבן גבירול.	קיצור חודים מנוקד ומסודר.	איזוהי דרך ישרה - כיצד ללמוד לשנן ולזכור, עם הכנה למסכת מכות.
עתים לתורה - לוחות ללימוד יומי לכל יהודי, עם הרב מרדכי גנוט שליט"א.	קיצור אלשין רות	הקדמות ומושגים - סדר קדשים, ובקרוב בס"ד על סדרי זרעים וטהרות.
	קיצור אלשין אסתו	
	קיצור אלשין איכה	
	בקרוב בס"ד על שה"ש וקהלת	

ניתן להצטרף לקהל הקוראים,

ולקבל את העלון במייל
לפרטים תגובות והערות:
yesodot100@gmail.com